

ҚЫТАЙ ТІЛІ ГРАММАТИКАСЫНДАҒЫ “ЫРЫҚСЫЗ СӨЙЛЕМ” МЕН 被 ӘРІПТІ СӨЙЛЕМНІҢ ГРАММАТИКАЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

被动句和被字句

Даулетәлі А.

магистр, Сүлеймен Демирел университеті, Алматы қ, Қазақстан
xiaobao086@163.com

什么是被动句和被字句？

Әуелі қытай тіліндегі ырықсыз сөйлем мен 被 әріпті сөйлемнің ғылыми негізіне тоқталайық.

在汉语里，表示被动意义的句子有两大类：一类是没有任何标志与主动句形式上没有任何区别，这类句子叫做意义上的被动句；另一类是用介词“被，叫，让，给，”等表示被动意义，这类句子叫“被”字句。

意义上的被动句

Қытай тілінде ырықсыздық мағынаны білдіретін екі түрлі сөйлем болады. Бірі, ешқандай белгісі болмайды да ырықты сөйлемнен форма жақтан айырмашылығы болмайды, мұндай сөйлем мағыналық жақтан ырықсыз сөйлем деп аталады; Енді бірі, сөз алды қосымшасы “被，叫，让，给，” сияқтылары ырықсыздық мағына беріп келеді. Мұндай сөйлем “被” әріпті сөйлем деп аталады.

在汉语里，意义上的被动句是大量存在的。怎样判断一个句子是主动句还是被动句，一般只能根据意思。被动句的主语是动作的受事，多为事物，它一般不能发出谓语动词所表示的动作。如：

Қытай тілінде, мағыналық жақтағы ырықсыз сөйлемдер өте көп, бір сөйлемнің ырықты сөйлем әлде ырықсыз сөйлем екендігін қалай тұжырым жасауда, жалпылама алғанда, тек мағынасына ғана негізделу керек. Ырықсыз сөйлемнің бастауышы қимыл-әрекеттің қабылдаушысы болып, көбінесе заттық нәрселерден тұрады. Ол әдетте, баяндауыш болатын етістік білдіретін қимыл-әрекетті қозғай алмайды. Мысалы:

1. 练习做完了。
2. 报纸放在哪儿了？
3. 自行车骑走了。
4. 房间打扫干净了

意义上的被动句，在结构上与“把”字句基本相同：主语多为却质的食物；谓语是及物动词，并且往往带补语、事态助词“了”、“过”等。Мағыналық жақтағы ырықсыз сөйлемнің құрлымы “把” әріпті сөйлемнің құрылымымен негізінен ұқсас болады. Бастауышы көбінесе айқын заттық нәрселерден тұрады. Баяндауышы сабақты етістіктен болады. Сонымен қабат көлемінде толықтырғыш “了”、“过” сияқты шақтық шылау ұласа жүреді.

1,什么是被动句？

Ырықсыз сөйлем деген не？

动词谓语所表示的动作或行为不是主语发生的，而是主语所成说的6主语是受事主语，这样的句子叫被动句。被动句的主语大都是事物。例如：

егістіктен болған баяндауыш білдіретін қимыл-әрекетті бастауыш тудырмай. Қайта бастауш қабылдайды, бастауышы қимыл-әрекетті қабылдаушы бастауыш болады. Мұндай сөйлем ырықсыз сөйлем деп аталады. Ырықсыз сөйлемнің бастаушы көбіне заттар болады. Мысалы:

信//写好了

房间//打扫干净了。

这个消息//传出去了。

2, “被” Әріпті сөйлем деген не ?

什么是“被”字句？

在受事主语句中介词“被”引进动词的实施者，或者把“被”直接附在动词前面，以表示被动意义的句子叫“被”字句。如：

қимыл-әрекетті қабылдаушы бастауыштық сөйлемде сөз алды қосымшасы “被” арқылы қимыл-әрекеттің иесін көрсететін немесе “被” әріпін тікелей егістіктің алдына тіркеп, ырықсыз мағынаны білдіретін сөйлем “被” әріпті сөйлем деп аталады. Мысалы:

敌人被消灭了。

张华被地主打了一段。

他被大家选作小组长。

“被”字句有三种常见格式：

“被” әріпті сөйлемнің үш түрлі үнемі қолданатын формасы бар：

(一) “被”字句的典型格式是“被”引进动作的实施者，并同它组成介词词组作状语。

(1) “被” әріпті сөйлемнің типтік формасы “被” арқылы қимыл-әрекеттің иесін көрсетеді. Сондай-ақ, онымен сөз алды қосымшалық тіркес жасап пысықтаушы болады.

格式是：“受事主语+被。。。 (实施者)+谓语+其他成分”。例如：

Формасы：“қимыл-әрекет қабылдаушы бастауышы+“被” (қимыл иесі)+баяндауыш+басқа мүшелер”。 Мысалы:

火被//大家扑面了。

我们//没有被困难吓倒了。

他//被群众选为代表。

(二) “被”直接附在动词前面表示被动意义。

(2) “被” тікелей егістіктің алдында тіркеліп келіп ырықсыз мағынаны білдіреді.

格式是：“受事主语+被+谓语+其他成分”。例如：

Формасы：“қимыл-әрекетті қабылдаушы бастауыш+被+баяндауыш+басқа мүшелер”。 Мысалы:

共产党//没有被征服。

他//被送进了医院。

我//被他批评了一顿。

(三) 书面中常用“被(为)。。。。所。。。”的格式表示被动。口语中也常使用“叫、让、给”等词。例如：

(3) китаби тилде үнемі “被(为)。。。。所。。。” формасы қолданылып ырықсыздықты білдіреді. Ауыз екі тилде де үнемі “叫、让、给” сияқты сөздер қолданылады. Мысалы:

我们没有被困难所吓倒。
大家都被她的歌声所吸引。
同志们无不为了他的精神所感动。
他让老师给教训了一顿。

Әдебиеттер тізімі:

主要参考书目：

- 《对外汉语教学发展概要》，吕必松著，北京语言学院出版社，1990年。
《对外汉语教学中的理论和方法》，黄锦章、刘焱主编，北京大学出版社，2004年。
《对外汉语教学课程研究》，李杨著，北京语言文化大学出版社，1997年。
《对外汉语教学入门》，周小兵、李海鸥主编，中山大学出版社，2004年。
《对外汉语教学通论》，赵贤州、陆有仪著，上海外语教育出版社，1996年。
《对外汉语教学语法研究》，卢福波著，北京语言大学出版社，2004年。
《对外汉语教学语法探索》，吕文华著，语文出版社，1994年。
《对外汉语教学与文化》，周思源主编，北京语言文化大学出版社，1997年。
《对外汉语教育学引论》，刘珣著，北京语言文化大学出版社，2000年。
《对外汉语写作教学研究》，罗青松著，中国社会科学出版社，2002年。

Summary

There are two sentences that have the meaning of the passive voice in this article. First, there is no meaning, and there is no difference between the forms of passive and active voices, this sentence is called passive voice sentence. Second, prefixes as these “被, 叫, 让, 给, ” give to the sentence a meaning of the passive voice.